

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LĂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

La data de 19 noiembrie curent, a avut loc ședința Senatului Academiei de Administrare Publică, prezidată

doctor habilitat, profesor universitar, prim-prorector al Academiei, au fost recomandate spre o mai pro-

Ședința Senatului Academiei

de către **dl Vasile MARINA, doctor habilitat, profesor universitar, rector al Academiei**.

Ședința a fost preilejuită

fundă studiere și o reformulare adecvată disciplinelor studiate în Academie, dat fiind faptul că unele teme nu corespundea cerințelor

de faptul că temele tezelor de masterat, prezentate la ședința anterioară a Senatului Academiei, la propunerea dlui **Oleg BALAN,**

științifice înaintate de către Academia de Administrare Publică.

(Sfârșit în pag. 3)

SUMAR

Oficial.....	2
Ședința Consiliului științific.....	3
Doctor Honoris Causa.....	4
Vizite la Academie.....	5
Expozeul unei prelegeri.....	6-7
Dezvoltare profesională.....	8
Noutăți editoriale.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Diverse.....	12

UE dă undă verde Republicii Moldova

În cadrul celui de-al treilea Summit al Parteneriatului Estic, care a avut loc la 28-29 noiembrie curent în Lituania, Moldova a parafat Acordul de

turi de alte cinci țări ale fostei Uniuni Sovietice (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia și Ucraina).

După parafarea de la Vil-

Asociere cu Uniunea Europeană, care cuprinde și Acordul privind crearea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, transmite UNIMEDIA.

Ultimele parafe au fost puse la 29 noiembrie, în cadrul unei ceremonii festive de către Primul-Ministru al Republicii Moldova, Iurie Leancă, și înaltul reprezentant al Uniunii Europene pentru Afaceri Externe și Politica de Securitate, vicepreședintele Comisiei, Catherine Ashton. Anterior, partea tehnică a parafării celor 900 de pagini ale Acordului a avut loc în prima zi a Summitului, la 28 noiembrie. Parafele au fost puse de către vicepremierul Natalia Gherman, ministrul afacerilor externe și integrării europene, precum și de viceministrul economiei, Octavian Calmâc.

Reamintim că Republica Moldova face parte din Parteneriatul Estic din 2009, ală-

nius, avocați, traducători și experți vor revedea textele Acordului pentru a se asigura că nu există motive de incertitudine. Textul va fi tradus apoi în limbile oficiale ale tuturor statelor membre UE. Acest proces durează aproximativ 6 luni.

Odată ce acest lucru este completat, va fi necesară o nouă decizie a Consiliului European, care reprezintă statele-membre ale UE. Ne așteptăm ca această decizie să fie luată până în toamna anului 2014. Odată aprobat, Acordul va fi semnat oficial de Republica Moldova și UE.

Etapa finală a procesului este ratificarea: după semnarea, Acordul de Asociere trebuie ratificat de Parlamentul Republicii Moldova, parlamentele celor 28 de state-membre și de Parlamentul European, înainte de a intra în vigoare.

Președintele Nicolae Timofti s-a adresat cetățenilor țării

Președintele Nicolae Timofti s-a adresat, la 27 noiembrie a.c., cu un mesaj către cetățenii Republicii Moldova cu ocazia summit-ului Parteneriatului Estic de la Vilnius. Prezentăm câteva spicuiri din alocuțiunea șefului statului.

„Stimați compatrioți, [...] la Vilnius vom parafa Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, stabilind, astfel, premisele pentru o decisivă legătură politică și economică cu spațiul european. Acest eveniment marchează o cotitură în destinul țării noastre

și înseamnă că nu mai suntem singuri în năzuințele noastre, în dorința de a trăi mai bine într-o societate civilizată și prosperă. Ne alăturăm unui spațiu al păcii, siguranței și prosperității, în care oamenii sunt solidari unii cu alții, iar statele comunitare își ajută partenerii să facă față celor mai dificile provocări.

[...] În ultimii ani, Occidentul a ajutat enorm Republica Moldova, prin proiecte de reformare a instituțiilor și de infrastructură în diverse domenii. [...] Și mai multe rezultate ale asocierii cu Uniunea Europeană se vor vedea în timp.

Sperăm ca anul viitor să fie luată decizia care ne va permite să călătorim fără vize în Uniunea Europeană și, astfel, să ne bucurăm și noi de unul dintre drepturile de bază ale omului, acela de liberă circulație. Privim

cu încredere în viitor la posibilitatea ca, având sprijinul Uniunii Europene, să ne putem organiza viața mai bine, să ne reformăm instituțiile, să ne modernizăm agricultura și întreaga economie, să asigurăm respectarea drepturilor omului.

Vreau să subliniez că de aceste realizări vor beneficia toți cetățenii țării noastre, indiferent de zona în care locuiesc, de apartenența etnică, de vederile politice pe care le au și de starea lor socială. Dar pentru ca să obținem traiul râvnit, trebuie să fim uniți și să credem în șansa de a face din Republica Moldova o țară cu adevărat europeană.

[...] Am urmărit cu toții încercările din ultima vreme ale unor forțe politice, care nu cred că doresc binele acestei țări, de a submina cursul european pe care ni

l-am ales. Vreau să le spun acestor lideri care nesocotesc voința poporului de a merge în Europa, că societatea noastră s-a maturizat îndeajuns ca să înțeleagă că a venit timpul să ne desprindem de fantomele înșelătoare ale trecutului și că locul nostru este printre țările civilizate.

[...] Dragi compatrioți, încheierea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană este o realizare care vă aparține. Este expresia voinței și muncii Dvs. de zi cu zi. Diplomația noastră și întreaga coaliție politică proeuropeană doar a pus în practică voința Dvs. Am venit astăzi în fața Dvs. să vă mulțumesc încă o dată pentru alegerea proeuropeană pe care ați făcut-o. O alegere care trebuie menținută, spre binele nostru, al tuturor.

Așa să ne ajute Dumnezeu!”

Președintele Parlamentului s-a întâlnit cu colegii din C.S.I.

Președintele Parlamentului, Igor Corman, a participat în perioada 28-29 noiembrie, în cadrul lucrărilor Adunării Interparlamentare a Comunității Statelor Independente (C.S.I.),

care s-a desfășurat la Sankt-Petersburg, Federația Rusă.

Pe 28 noiembrie au avut loc ședințele comisiilor permanente și a Consiliului A.I.P. a C.S.I. Cea de-a XIX-a ședință în plen a avut loc pe data de 29 noiembrie curent.

În debutul ședinței plenare a Adunării Interparlamentare a C.S.I., Igor Corman a rostit un discurs, în care s-a referit la situația din țară, agenda Coaliției de Guvernare Proeuropeană și importanța relațiilor

de cooperare cu partenerii tradiționali din Est.

În contextul participării la A.I.P. a C.S.I., președintele Parlamentului Republicii Moldova a avut întrevederi cu Serghei Narișkin, Președintele Dumei de Stat a Federației Ruse, Valentina Matvienko, Președintele Consiliului A.I.P. a C.S.I., Președintele Camerei Superioare a Adunării Federale, Volodymyr Rybak, Președintele Radei Supreme a Ucrainei, Nurlan Nigmatulin, Președintele

Parlamentului Republicii Kazahstan.

La lucrările Adunării Interparlamentare a C.S.I. au mai participat deputații Chiril Lucinschi, șeful delegației Parlamentului Republicii Moldova la A.I.P. a C.S.I., Violeta Ivanov, președintele Comisiei A.I.P. a C.S.I. pentru politică agrară, resurse naturale și ecologie, Inna Șupac și Iurie Bolboceanu, membri ai delegației Parlamentului Republicii Moldova.

(www.parlament.md)

Declarația Primului-Ministru, Iurie Leancă, la Vilnius

După ce a parafat ultimele pagini ale Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, șeful Executivului, Iurie Lean-

că, s-a adresat către delegațiile europene prezente la summitul de la Vilnius, dar și către reprezentanții țărilor din Parteneriatului Estic.

„Noi trăim un moment istoric, fără de precedent, ambițios în care Republica Moldova a inițiat asocierea cu Uniunea Europeană. Acest eveniment simbolizează încrederea, deschiderea și cooperarea între țara mea și Uniunea Europeană, repre-

zintă un pas sigur spre viitorul unor relații care cu siguranță vor aduce într-o zi țara mea în UE. Această etapă este importantă deoarece pune o temelie puternică care va permite îndeplinirea angajamentelor asumate în acest Acord. Împreună noi vom atinge scopurile noastre comune. Moldova este o țară europeană - împărtășește aceeași istorie, aceeași cultură, aparține aceleiași civilizații, dar, totoda-

tă, este aceeași țară europeană care are aceleași orizonturi și aparține aceleiași familii europene”, a spus premierul Iurie Leancă, adresându-se întregii audiențe în limba engleză.

Ulterior, șeful Guvernului de la Chișinău a cerut permisiunea de a se adresa cetățenilor săi în limba sa maternă. „Moldova, astăzi am asigurat drumul nostru spre Uniunea Europeană”, a spus Leancă în română.

Ședința Senatului Academiei

(Sfârșit. Început în pag. 1)

Dna Maria Strechii, doctor în economie, conferențiar universitar, director al Departamentului organizarea instruirii, a prezentat temele tezelor de masterat în noua redacție și a propus aprobarea acestora, menționând că ele au fost examinate repetat la ședințele catedrelor corespunzătoare.

Totodată, **dl Andrei Groza, doctor în istorie, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative**, a informat Senatul că doar la Catedra științe administrative circa 20 de teme au căpătat o nouă redacție, urmare a exigențelor sporite ale Senatului Academiei.

Dna Maria Strechii a adăugat că unii masteranzi și profesori au insistat asupra păstrării redacției inițiale. „Dacă discuțiile și confrun-

ările în domeniul științei s-ar termina, probabil, s-ar termina și știința,” a menționat dumneaei. În final, temele tezelor de doctorat au fost aprobate de către Senatul Academiei.

Cea de-a doua chestiune abordată a fost propunerea rectorului Academiei, dl Vasile Marina, de a-i conferi titlul onorific de „*Doctor honoris causa*” dlui **Burhanettin Uysal, doctor, rector al Universității din Karabük (Turcia)**.

Dl Vasile Marina a prezentat biografia dlui Uysal, meritele sale, printre care: **Premiul „Succesul Individual”** acordat de către Comitetul regiunii Mării Negre al organizațiilor nonguvernamentale (2012); **„Cel mai bun întreprinzător”** în domeniul educației și **„Cel mai bun rector al anului”** acordat de către Adunarea Eu-

ropeană de Business (2012); **„Premiul internațional Socrate”** (2013); **Recunoașterea internațională de excelență în afaceri** și **Cel mai bun manager al Confederației din lumea afacerilor (WORLD COB)** (Dubai, 2013); **Premiul BIZZ** (2013) ș. a.

Cu prilejul vizitei sale recente la Universitatea din Karabuk (Turcia), dl Vasile Marina a procedat la o comparație între aplicarea Procesului de la Bologna în Turcia și în Moldova: dacă în țara noastră durata studiilor superioare de licență s-a redus, în mare, cu un an, după care timp de 2 ani urmează masteratul, atunci în Turcia, pur și simplu, s-au introdus studiile de masterat de 2 ani, durata studiilor superioare de licență rămânând intactă, de 4-6 ani, în funcție de facultate și specialitate.

Rectorul Academiei de Administrare Publică a menționat, de asemenea, că instituțiile de învățământ superior din Turcia sunt sponsorizate deseori de către companii private, practică întâlnită, de altfel, și în Occident, unde foștii studenți, ajungând personalități importante, au grijă să susțină financiar instituția care i-a format, aidoma predecesorilor lor, care, la rândul lor, au sponsorizat instituția când primii își făceau studiile.

Rectorul Academiei și-a exprimat speranța că această practică va fi aplicată, cu timpul, și în Moldova, deoarece la noi, de asemenea, există persoane bogate și influente care ar putea susține instituțiile de învățământ, mai ales pe fundalul trecerii acestora la autofinanțare.

Cor. „F. P.”

Studii prin doctorat: atestarea-2013

Programa de pregătire a doctoranzilor în cadrul Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova include formarea abilităților de cercetare, participarea la diverse foruri științifice, elaborarea referatelor anuale în domeniul de cercetare, susținerea examenelor de doctorat. Un rol important în procesul de instruire prin doctorat îi revine evaluării și atestării doctoranzilor.

În conformitate cu Regulamentul privind organizarea și desfășurarea doctoratului și postdoctoratului, atestarea activității doctoranzilor este efectuată de Consiliul științific, în urma prezentării raportului privind realizarea programei individuale de activitate la finele fiecărui an de studii. Atestarea a fost realizată în 2

etape.

În cadrul ședinței Catedrei Știința administrării, a fost analizată activitatea științifică a doctoranzilor anilor I-IV de studii, pentru perioada 2012-2013, cu susținerea publică a referatelor științifice.

Ulterior, șeful catedrei, **dl Andrei Groza, doctor în istorie, conferențiar universitar**, a prezentat Consiliului științific rezultatele atestării doctoranzilor în cadrul catedrei, analizând succint activitatea fiecărui doctorand.

Pe parcursul discuțiilor, a fost remarcată importanța sporirii calității referatelor științifice, orientarea cercetărilor spre utilitate publică, în cadrul proiectelor de cercetare. A fost subliniată necesitatea asigurării calității în instruirea prin doctorat în Academie, diversificarea formelor de monitorizare a calității studiilor prin doctorat, prin introducerea unor experiențe europene, precum

și prin familiarizarea cu bunele practici europene de modelare a sistemului de instruire prin doctorat.

În continuare, membrii Consiliului au aprobat rapoartele conducătorilor științifici privind acordarea asistenței metodico-științifice, informaționale și organizaționale doctoranzilor în anul de studii 2012-2013. La ședința Consiliului Științific al Academiei de Administrare Publică din 20 noiembrie curent au participat **dl Vasile Marina, rector al Academiei, doctor habilitat, profesor universitar**, și **dl Oleg Balan, prim-prorector al Academiei, doctor habilitat, profesor universitar**.

Silvia DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar

Un nou „Doctor Honoris Causa” al Academiei de Administrare Publică

Ziua de 28 noiembrie curent a fost una deosebită pentru Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Aici a avut loc festivitatea, prilejuită de conferirea titlului onorific de „Doctor Honoris Causa” dlui **Burhanettin UYSAL, rector al Universității din Karabük (Turcia)**. Solemnitatea la care au participat profesori, colaboratori și masteranzi ai Academiei a fost inaugurată de dl **Vasile MARINA, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar**. Asistența a onorat Imnul de Stat al Republicii Moldova.

După ce rectorul Academiei a prezentat oaspeții sosiți din Turcia și din România, dl **Oleg BALAN, prim-prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar**, care a moderat în continuare solemnitatea, a acordat cuvântul dlui Vasile Marina, care a menționat în cuvântul său de salut:

- Astăzi este o zi foarte importantă în viața Academiei,

sitatea din Karabük. În ultimul timp, în lume se utilizează tot mai des noțiunea de societate bazată pe cunoaștere și globalizare, avându-se în vedere cultura și tradițiile popoarelor de pe glob. Noi am cunoscut cultura și tradițiile poporului turc, ne-am convins că turcii țin foarte mult la cultura și tradițiile seculare ale poporului lor, fiecare turc este un adevărat patriot. Turcii sunt gata să se împartă oricând cu celelalte popoare.

pentru pregătirea cadrelor didactice. Doresc să mai subliniez că nu orice tip de cunoaștere este benefic. La ora actuală, omenirea dispune de multe cunoștințe ce nu aduc nimic bun omului. De exemplu, știința ar putea obține ca viața omului să fie prelungită cu mult, dar ea nu poate garanta un nivel respectiv al facultăților mintale și intelectuale ale omului. Am putea cultiva, de asemenea, fructe și legume (și chiar se cultivă) foarte atractive ca aspect și volum, dar ele nu au calitățile gustative și comestibile necesare. Iată de ce cunoașterii urmează să i se imprime o orientare în interesul omului și al societății.

În continuare, i s-a oferit cuvântul dlui **Aurel PAPARI, doctor, profesor universitar, președinte al Universității „Andrei Șaguna” din Constanța (România)**. – Sunt deosebit de bucuros să particip împreună cu D-voastră la acest eveniment, - a menționat oratorul. - Doresc să Vă mulțumesc pentru intenția noastră comună de a realiza proiectul început și finanțat de Uniunea Europeană, la care participă țările riverane ale Mării Negre. Festivitatea de astăzi se desfășoară sub semnul nobil al prieteniei. Acest proiect ne-a dat șansa de a fi împreună, de a realiza lucruri cât mai frumoase. Împreună cu Dvs., participăm la un eveni-

ment cu semnificație simbolică specifică – astăzi îl sărbătorim pe distinsul profesor turc Burhanettin Uysal. La realizarea proiectului care a demarat participă Universitatea „Andrei Șaguna” din România, Universitatea Karabük din Turcia, Academia de Administrare Publică din Republica Moldova, câte o universitate din Georgia și Azerbaidjan, la care se vor asocia încă 40 de universități. Se va crea o mare comunitate universitară – universități parteneră cu cultura bunelor practici, valori general umane, modele de înalt prestigiu academic, ele întărind relațiile de colaborare între instituțiile noastre și prietenia dintre popoarele noastre. Evenimentul de astăzi este expresia protocolului semnat între noi. Elogierea de astăzi a marcantei personalități turce, Burhanettin Uysal, vine să confirme bunele relații multilaterale care se stabilesc între noi.

Moderatorul a acordat apoi cuvântul dlui Burhanettin Uysal, care a ținut să declare:

- Vă salut cu respect, - a spus oaspețele turce. – Este un privilegiu și o onoare să-mi împart gândurile cu D-voastră. În eventualitatea conferirii mie a înaltului titlu onorific de „Doctor Honoris Causa”, țin să aduc cele mai sincere mulțumiri dlui rector al Academiei, Vasile Marina, precum și Președintelui Republicii Moldova, dlui Nicolae Timofti. Accept acest titlu onorific cu mândrie și recunoștință, în speranța că relațiile noastre de colaborare se vor dezvolta în continuare. Pentru o adevărată colaborare prietenie este primordială. Astfel putem avea încredere unul în altul. Trebuie să clădim relațiile noastre de prietenie, căci universitățile noastre promovează relații bazate pe cunoaștere. Pentru a ne putea dezvolta, trebuie să investim în oameni, în posibilitățile lor. Evenimen-

căci urmează să efectuăm rigoriile ce țin de conferirea titlului onorific de „Doctor Honoris Causa” bunului nostru prieten și profesor universitar, rectorului Universității din Karabük (Turcia), dlui Burhanettin Uysal. Ideea conferirii acestui înalt și prestigios titlu a apărut după ce o echipă de profesori, colaboratori și masteranzi ai Academiei noastre a vizitat Univer-

- Putea oare poporul turc să se dezvolte atât de mult, să devină o putere de nivel european și mondial, dacă nu dispunea de o astfel de cultură, de astfel de tradiții? – se întreba vorbitorul. - Desigur că nu. Autoritățile turcești țin foarte mult și fac și mai mult pentru dezvoltarea învățământului, pentru extinderea numărului de universități, laboratoare,

(Continuare în pag. 8)

VIZITĂ LA ACADEMIE A AMBASADORULUI FRANȚEI ÎN MOLDOVA

Pe 21 noiembrie curent, în vizită la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, s-a aflat Excelența Sa, **dl Gerard GUILLONNEAU**,

parcursă de Academie în cei peste 20 de ani de la fondare, cu principalele direcții de activitate a acesteia, precum și cu realizările în domeniul instruirii și dezvoltării profesionale

Ambasadorul Republicii Franceze în Republica Moldova a menționat că este foarte onorat și bucuros să se afle la Academia de Administrare Publică. Dumnealui a subliniat că subiectele abordate de dl rector al Academiei în cuvântul său de salut – rolul administrației publice centrale și locale în soluționarea problemelor cu caracter social-economic și cultural-spiritual din ambele țări, ameliorarea procesului de instruire și dezvoltare profesională în conformitate cu cerințele procesului de la Bologna, dezvoltarea și aplicarea tehnologiilor informaționale, impactul acestora asupra viitorului generațiilor în creștere – sunt de o importanță indiscutabilă. Totodată, înaltul oaspete francez s-a pronunțat pentru o colaborare bilaterală multilaterală intensă între Franța și Republica Moldova.

ne actuale a statului francez, asupra situației la zi și a perspectivei relațiilor economico-sociale și culturale bilaterale moldo-franceze, asupra schimbului de experiență dintre țările noastre, care contribuie la optimizarea acestor relații. Diplomatul francez a vizat în discursul său unele aspecte ce țin de procesele integraționiste în cadrul Uniunii Europene și al C.S.I., s-a pronunțat asupra unor realități, fenomene și evenimente cu care se confruntă unele țări din Europa de Est, inclusiv România. El a remarcat rolul benefic pentru economia Republicii Moldova pe care îl joacă unele companii

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Franceze în Republica Moldova. Înaltul oaspete francez a avut o întrevedere cu **dl Vasile MARINA**, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar, la care au participat **dl Orest TĂRÎȚĂ**, șef Catedră științe politice și relații internaționale, doctor în științe politice, conferențiar universitar, și dna **Olga PALADI**, metodist, Direcția cooperare internațională și investigații științifice, iar din partea franceză – dna **Amandine SABOURIN**, atașat pentru cooperare.

Dl Vasile Marina l-a salutat cordial pe dl Gerard Guillonneau, urându-i Dumnealui, țării sale și poporului francez, pe care îi reprezintă, mult succes și prosperare. Totodată, rectorul Academiei l-a familiarizat succint pe înaltul oaspete cu calea

procesului de la Bologna, intensificării relațiilor economico-sociale externe dintre cele două țări.

onale a funcționarilor publici din țară, cercetărilor în domeniul științei administrației. Rectorul Academiei de Administrare Publică și Ambasadorul Republicii Franceze la Chișinău au făcut, de asemenea, un schimb util de opinii asupra necesității modernizării procesului de instruire și perfecționare a cadrelor de funcționari publici, oportunității dezvoltării și implementării tehnologiilor informaționale în economiile naționale, educației și instruirii generațiilor tinere, aplicând în mod creator cerințele

procesului de la Bologna, intensificării relațiilor economico-sociale externe dintre cele două țări.

în continuare, dl Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Franceze în Republica Moldova, Gerard Guillonneau, a ținut o prelegere în fața profesorilor și masteranzilor Academiei de Administrare Publică la tema „Cooperarea moldo-franceză la etapa actuală. Contururi și tendințe”. Oratorul a ținut să se pronunțe, în primul rând, asupra principalelor aspecte ale politicii interne și exter-

și întreprinderi franceze, care își au filialele și subdiviziunile lor în țara noastră.

În încheierea prelegerii sale, dl Ambasador a dat răspunsuri exhaustive la întrebările adresate de participanții la întâlnire.

Rectorul Academiei de Administrare Publică, dl Vasile Marina, i-a mulțumit cordial dlui Ambasador, Gerard Guillonneau, pentru prelegerea plină de conținut și i-a urat noi succese în activitatea sa responsabilă de dezvoltare și consolidare a relațiilor bilaterale dintre Franța și Republica Moldova.

Comunicarea și cultura conflictuală în administrația publică

80% din activitățile unui funcționar public presupun contactul/conlucrarea cu alte persoane – fie că e vorba de colegi, de populație sau de funcționarii publici din alte instituții. Iată de ce la Academia de Administrare Publică, în cadrul fiecărui curs de profesionalizare, dedicat perfecționării cadrelor din administrația publică din țară, sunt organizate ore ce țin de domeniul psihologiei sociale și al celei conflictuale etc.

Misiunea de a spori eficiența comunicării și culturii conflictuale în rândul funcționarilor publici îi revine an de an, de la fondarea Academiei, doamnei **Otilia STAMATIN, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, care și-a dedicat toată viața acestui domeniu și care își împărtășește cu multă bucurie experiența, cunoștințele și aptitudinile celor care doresc să-și construiască o carieră în funcția publică.** „Sunteți „condamnați” de la naștere prin tendința de a fi originali să mișcați țara înainte!”, le spune dna Otilia Stamatina tinerilor funcționari publici, veniți la cursuri de profesionalizare.

Comunicarea constituie un instrument universal de socializare umană, prin intermediul căreia oamenii însușesc experiența de veacuri a umanității, fac schimb de informație, se cunosc și se influențează reciproc, își coordonează activitățile comune.

Comunicarea reprezintă, pe de o parte, o formă de manifestare a relațiilor și a atitudinilor interpersonale. Pe de altă parte, ea constituie o formă specifică de activitate, în procesul căreia se formează relațiile și atitudinile umane. Determinând calitatea acestora, comunicarea exercită o influență puternică atât asupra stării de spirit și a performanțelor fiecărui individ, cât și asupra rezultatelor activității colective

„Lupta tuturor contra tuturor” constituia unul dintre principiile de bază în Uniunea Sovietică: lupta de clasă, lupta pentru pace, lupta pentru recoltă, lupta pentru progres, lupta pentru întâietate etc. În această ordine de idei constatăm că țării noastre, la fel ca și întregului spațiu ex-sovietic, îi este specifică o subcultură conflictuală, apărută în urma transformării violenței în politică de stat, realizată prin declararea a milioane de oameni drept dușmani ai poporului, prin represii și deportări în masă și prin impunerea forțată a principiilor: „unitatea și lupta contradicțiilor”; „dacă dușmanul nu capitulează el trebuie distrus”; „cine nu este cu noi este împotriva noastră”. În asemenea condiții subcultură conflictuală s-a infiltrat în toți porii organismului social, devenind o a doua natură a *homo sovieticus*. Se poate afirma că subcultura conflictuală s-a desprins

de la izvorul său primar, creându-și propriul mod de existență, constând în deprinderea de a percepe orice dialog drept un duel, în cadrul căruia trebuie să obții neapărat o victorie verbală. Cu regret, noi încă trăim într-o subcultură conflictuală, moștenită din perioada sovietică, și nu suntem pregătiți să comunicăm eficient, nu suntem deschiși unei comunicări sincere, reciproc avantajoase.

Dacă nu știm să comunicăm, în definitiv, plătim cu sănătatea noastră, deoarece comunicarea defectuoasă și lipsa înțelegerii conduc la stresuri, eruperi interioare, stări psihice încordate, relații tensionate care, evident, se răsfrâng asupra sănătății fizice și psihice.

Funcționarii publici ocupă locul al doilea, după pedagogi, ca nivel de stres la serviciu, lucru pentru care comunicarea eficientă este absolut necesară, în primul rând, pentru înseși persoanele care activează în serviciul public.

Deseori auzim că „de la dragoste până la ură nu este decât un singur pas.” Însă dacă se ajunge de la dragoste la ură

este pentru că nu cunoaștem legile comunicării. Există anumite legități, cunoașterea cărora ar putea face comunicarea în cadrul administrației publice eficientă. Prezentăm în continuare doar câteva dintre acestea.

1. La baza oricărei activități umane se află necesitatea.

Nimeni nu mișcă un deget, dacă nu are un anumit interes în această activitate, fie că conștientizează acest interes, fie că nu-l prea conștientizează.

Aceste necesități sunt de mai multe feluri:

a) necesități general umane, tipice oricărui om, indiferent de naționalitate, sex, religie etc.;

b) necesități specifice profesiei, vârstei, mediului;

c) necesități individuale (de exemplu, părinții făcând abstracție de necesitățile individuale ale copilului, îl „împing” deseori spre o profesie care nu-i place și care este contrară înclinațiilor acestuia, predispunându-l pentru tot restul vieții spre stresuri, reproșuri, stări încordate din cauza serviciului pe care îl detestă. Tocmai de aceea nu trebuie să facem din struț cămilă, ci trebuie să pătrundem în necesitățile individuale ale fiecăruia, inclusiv ale noastre.

2. Satisfacerea unei necesități provoacă automat emoții pozitive. Nu putem să creăm emoții pozitive fără a satisface o necesitate. Izvorul emoțiilor pozitive este atractiv și provoacă fapte bune. Dacă ni se lezează o necesitate, lucrul acesta ne provoacă automat emoții negative.

Izvorul emoțiilor negative este respingător și provoacă agresivitate. Prin urmare, dacă suntem un izvor de emoții negative, provocăm agresivitate. Totuși nu putem trăi fără a avea emoții negative: dacă acțiunea care aduce daună nu este însoțită de emoții negative, atunci ea se va repeta.

Niciodată nu trebuie să procedăm la un atac la persoană: „Tu ești rău, tu ești de vină, tu ești incompetent” etc. Întotdeauna trebuie atacată acțiunea inadecvată și nu persoana: „Nu ai îndeplinit sarcina pusă în seama Dvs., prin urmare sunteți avertizat anume pentru această acțiune (inacțiune).” Totodată, știința psihologiei recomandă de a spune oamenilor ce să facă și nu ce să nu facă.

Fiecare persoană are o parte albă și o parte neagră a interiorului, dar și capacitatea de a mări partea albă în detrimentul părții negre sau invers, de a ne „înnegri” în defavoarea părții bune din noi. Misiunea noastră este de a ancora pozitivul (partea „albă”) în persoanele cu care intrăm în contact, de a proiecta punctele bune la oameni, făcând abstracție pe cât este posibil de cele negative.

3. Orice funcție psihică își are centrul său în creier. Centrul principal al emoțiilor pozitive îl constituie formațiunea reticulară, care, concomitent, este baza energetică a creierului. **Toată energia vine din emoțiile pozitive.** Prin urmare, dacă iubim, suntem veseli, bucușori – introducem formațiunea reticulară în funcțiune, creierul primește multă energie și, în consecință, productivitatea muncii este foarte înaltă.

(Continuare în pag. 7)

Comunicarea și cultura conflictuală în administrația publică

(Sfârșit, încep. în pag. 6)

Contrar, emoțiile negative – ura, mânia, gelozia, invidia etc. – deconectează acțiunea reticulară, creierul nu primește energie, productivitatea este scăzută, organele interne ale omului lucrează rău și, în consecință, **are loc autodistrugerea persoanei** (nu degeaba, deseori, în popor se spune: „Uite, cutare a murit de inimă rea...”).

În acest sens, o echipă de psihologi germani a efectuat un studiu și, anume, s-a luat la întâmplare un grup de 2000 de persoane. Ulterior, după discuții cu fiecare, cercetătorii au împărțit acest grup în două: persoanele invidioase și persoanele mai puțin invidioase. La următoarea etapă s-a purces la controlul medical al fiecăruia dintre participanți și s-a ajuns la concluzia că starea sănătății persoanelor din primul grup (invidioase) era de la 1,5 la 4 ori mai gravă, comparativ cu grupul al doilea (neinvidioase).

Totodată, practica profesională arată că, **după 10 ani de activitate pedagogică, 70% dintre pedagogi au reacții nevrotice. După 15 ani de activitate – 80% dintre pedagogi suferă de boli psihosomatice.** După pedagogi, ca nivel al stresului provocat la locul de muncă, vin imediat persoanele care activează în serviciul public. De aceea, trebuie să evităm emoțiile negative.

4. Binele, pe care îl facem unui om, trebuie să îl facem în înțelesul lui, nu al nostru, deoarece fiecare persoană are propriile închipuiri despre bine și despre rău și nu tot ceea ce este bine pentru noi, este bine și pentru altcineva. Opiniile noastre sunt limitate și subiective, deoarece noi privim o persoană/obiect/eveniment/fenomen doar dintr-o singură parte, pe când acesta poate avea foarte multe fațete pe care noi nu le vedem și nu le cunoaștem și, în consecință, putem avea păreri pe cât de pripite, pe atât de nefondate. Iată de ce nu trebuie să ne conducem în activitatea

noastră de șabloane și etichete formate de alții, fără a intra în esența lucrurilor, sau, mai ales, să nu stabilim noi înșine șabloane rigide asupra altora în virtutea înțelegerii noastre subiective a realității.

Tinerii sunt, de la natură, originali și vor să-și manifeste originalitatea, de aceea nu trebuie să le frângem originalitatea lor prin șabloane și etichete, standarde învechite etc. Discipolii trebuie să învețe de la profesor și profesorul, totodată, trebuie să învețe de la elevi, să perceapă schimbările din societate. Acest principiu este valabil și pentru administrația publică în relația funcționarilor publici cu experiență și funcționarii publici debutanți.

5. Mecanismul prezicerilor care se adevăresc. În mare parte, oamenii se comportă conform comportamentului așteptat (programat) de către mediul înconjurător. Dacă i se spune unui angajat că este incompetent și că nu știe să facă nimic, atunci acesta este programat (determinat) să saboteze activitatea sa și, în final, se obține un angajat care activează incompetent și își îndeplinește sarcinile defectuos, cu întârziere etc.

Astfel, trebuie să lucrăm cu partea „albă” a oamenilor pentru a-i determina pe aceștia spre sporirea activității, spre creșterea eficienței, iar printr-o comunicare amiabilă, de gen „câștig-câștig,” când ambii conlocutori au de câștigat, crește eficiența întregii organizații.

6. Comunicarea înseamnă nu doar schimb de informații,

ci și influența unui om asupra altui om. Prin influență înțelegem o acțiune care conduce la schimbare și nu, în primul rând, schimbarea comportamentului, ci schimbarea persoanei. Pentru a schimba o persoană (a o influența), trebuie, întâi de toate, să o cunoaștem și să o acceptăm, iar pentru a o cunoaște și a o accepta, **este necesar să ne centrăm nu atât pe comportament, cât pe necesitățile acesteia.** Necesitatea îi dă alt sens și altă valoare acțiunii.

Niciodată nu trebuie să lezăm amorul propriu al omului, altminteri pierdem contactul cu persoana și, ulterior, aceasta nu mai aude ce vrem să comunicăm, chiar dacă îi spunem ceva important și favorabil acesteia.

pu este binevenită atunci când vrem să stabilim contactul cu cineva și, astfel, apelăm la similitudinile dintre noi și persoana cu care dorim să comunicăm. Dacă însă dorim să formăm o echipă, atunci trebuie să utilizăm principiul complementariității, conform căruia persoanele se completează reciproc.

Așa sau invers, cel mai important este să vedem punctele forte ale fiecăruia. Nu trebuie să luptăm cu temperamentul unei persoane, ci, mai degrabă, să utilizăm eficient temperamentul acesteia într-un scop sau altul, exact așa cum răul nu poate fi oprit, dar poate fi folosit pentru irigație, pentru dobândirea energiei electrice etc.

Trebuie să ne străduim să plăcem, dacă vrem să stabilim contactul cu o persoană și dacă dorim să avem o comunicare eficientă. Iată doar câteva tehnici de stabilire a contactului și de predispunere a conlocutorului spre deschidere și comunicare cu noi:

- adresarea pe nume; este neîngăduită uitarea/confundarea numelui conlocutorului;
- zâmbetul prietenesc trebuie să fie pe față;
- folosirea cuvintelor magice (te rog, mulțumesc etc.) și a tonului amiabil;
- mișcarea corpului spre conlocutor;
- gesticularea având palmele deschise în sus (nu în jos sau în pumn);
- informația întotdeauna trebuie să o prezentăm în formă deschisă;
- întrebarea plasează persoana sus, fiindcă ultimul cuvânt rămâne după ea, respectiv îi suntem izvor de emoții pozitive și o predispunem să ne asculte și să ne audă, lucru pentru care discuția nu trebuie să ia forma unui monolog, ci a unui dialog;
- întrebarea introduce automat gândirea, care este unicul proces cognitiv, iar noi putem determina conlocutorul să intre în esența problemei.

**A înregistrat
Vitalie NICA**

Instruirea personalului din autoritățile publice locale

Motto: Modernizarea administrației publice constituie un prim pas pe care trebuie să-l facă Republica Moldova în procesul său de aderare la Uniunea Europeană și acest lucru poate fi făcut doar cu personal temeinic pregătit pentru aceasta.

Academia de Administrație Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova,

cu suportul financiar al Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată, P.N.U.D. Moldova, va organiza și desfășura cursuri de dezvoltare profesională pentru funcționarii publici și oficialii aleși din cadrul autorităților publice locale de nivelul I. Astfel, pe parcursul următorilor 2 ani, vor fi elaborate/ajustate

și implementate cinci module de instruire în domeniul managementului resurselor umane, managementului finanțelor publice locale, colectării taxelor locale, achizițiilor publice, managementului

proprietății publice pentru personalul din autoritățile publice locale.

Aceste activități vor fi realizate de către Academie în colaborare cu trei companii selectate pe bază de concurs de către P.N.U.D. Moldova/P.C.D.L.I. și anume:

Institutul de Dezvoltare Urbană – modulele Achiziții

publice, Managementul proprietății publice;

Compania AXA Management Consulting – modulul Managementul resurselor umane;

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Vitorul” – modulele

Managementul finanțelor publice locale, Colectarea taxelor.

La 19 noiembrie curent, Academia a semnat acorduri de colaborare cu fiecare dintre organizațiile menționate, conținând mecanismul de colaborare, acțiunile comune, termenele de realizare, precum și res-

ponsabilii de implementarea acțiunilor.

Ca și rezultat al colaborării, în cadrul Academiei urmează să fie instruiți 50 de formatori (câte 10 pentru fiecare modul) și, ulterior, cursurile respective să fie prestate

pentru personalul din autoritățile publice locale.

Aurelia ȚEPORDEI,
director Departament
dezvoltare profesională,
Academia de
Administrație Publică

Un nou „Doctor Honoris Causa” al Academiei de Administrare Publică

(Sfârșit. Început în pag. 4)

tul de astăzi constituie o platformă pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare. Turcia este o țară cu astfel de locuri și oameni care trebuie văzute, dar nu așa cum scria despre Turcia presa sovietică. Vă mulțumesc încă o dată pentru onoarea de a mi se conferi înaltul titlu de „Doctor Honoris Causa”. Pot spune că am devenit unul de-al D-voastră.

Rectorul Academiei de Administrare Publică, dl Vasile Marina, a dat citire Hotărârii Senatului Academiei din 5 noiembrie 2013 cu privire la conferirea dlui Burhanettin Uysal a titlului „Doctor Honoris Causa”,

evidențiind și unele date biografice ale distinsului profesor. La rândul său, Burhanettin Uysal a mulțumit sincer pentru înalta distincție acordată, menționând că este profund emoționat de semnificația momentului.

Un succint mesaj de fe-

licitare a rostit, de asemenea, dl **Selim CARTAL, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Turciei în**

Republica Moldova.

- Mă bucur foarte mult să mă aflu pentru a treia oară la Academia de Administrare Publică, - a subliniat dl Ambasador. - Vă rog să-mi permiteți să-l felicit cordial pe rectorul Universității Karabük cu ocazia

acestui eveniment important în viața Domniei sale. Ca reprezentant al Turciei, eu sunt foarte mândru de acest lucru. Prin aceasta, D-voastră ați demonstrat generozitate față de Universitatea Karabük și rectorul său. Într-adevăr, după cum a menționat dl rector Vasile Marina, informația și cunoașterea nu sunt utile, dacă nu se bazează pe cultură și tradiții. Prin gestul respectiv, D-voastră ați confirmat acest lucru, pentru care Vă mulțumim.

Cu aceasta, festivitatea a luat sfârșit, asistența onorând în picioare Imnul Academiei de Administrare Publică.

Mihai MANEA

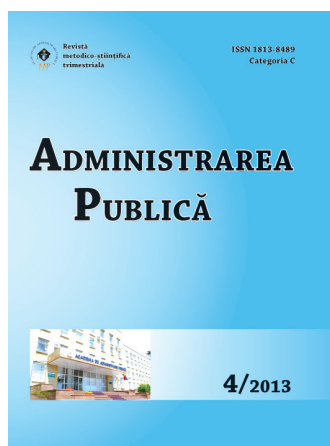
„ADMINISTRAREA PUBLICĂ,” nr. 4/2013

Recent, a apărut de sub tipar și a fost difuzat abonaților cel de-al 4-lea și ultimul din acest an număr al revistei „Administrarea Publică”, editate de Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova din anul 1993. Astfel, publicația respectivă rotunjește tocmai în aceste zile 20 de ani de la apariția primului său număr.

Cu acest prilej, revista inserează un amplu studiu semnat de **Aurel SÎMBOTEANU, doctor în științe politice, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative a Universității de Stat din Moldova**, intitulat „Mesager și cronică a științei administrației și practicii administrative din Republica Moldova,” în care autorul „*intenționează, fără a pretinde la exhaustivitate, să cuantifice rolul acestei prestigioase reviste de specialitate în procesul de constituire și dezvoltare a științei administrației în Republica Moldova.*”

Autorul procedează la unele retrospectivă ale inițierii studiilor științifice în domeniul administrației publice și la unele reflecții interdisciplinare ale științei administrației în paginile revistei, referindu-se, de asemenea, la funcțiile sociale ale revistei „Administrarea Publică.”

Specialistul în administrația publică efectuează o disecție detaliată și profundă a primului număr al revistei, ca mai apoi să se pronunțe asupra întregii activități a acestei publicații metodico-științifice pe parcursul a două decenii. „*Știința administrației*, menționează autorul, *îmbină analiza politologică, juridică, sociologică, economică a administrației, exercitând o funcție integratoare între acestea și alte științe, asigurând o abordare complexă, interdisciplinară a fenomenului administrativ. Despre aceasta*

ne convingem analizând investigațiile științifice publicate în revista „Administrarea Publică,” care însumează pe parcursul celor 20 de ani 80 de numere în care au fost publicate mii de studii care, în totalitatea lor, constituie o contribuție importantă la dezvoltarea științei administrației în Republica Moldova.”

La aceeași rubrică tradițională, „Administrarea publică: teorie și practică,” subscriu, de asemenea, **Victor JUC, doctor habilitat în politologie, profesor cercetător, și Irina NISTE-RIUC, doctorandă**, ambii de la **Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei**, cu articolul bine argumentat „Impactul relațiilor politico-administrative asupra culturii organizaționale a administrației publice locale,” precum și **Ion DULSCHI, doctor în istorie, conferențiar universitar (Academia de Administrare Publică)**, cu articolul „Unele aspecte ale controlului judecătoresc asupra administrației publice în Republica Moldova.”

Boris NEGRU, doctor în drept, profesor universitar, inaugurează rubrica „Societatea civilă și statul de drept” cu un vast și bine structurat din punct de vedere științific articol cu genericul „Probleme fundamentale ale principiilor dreptului.” „Considerăm că principiile dreptului, menționează autorul, sunt acele idei

(prescripții) fundamentale, diriguitoare ale sistemului de drept și ale comportamentelor acestuia, precum și modalitatea de coordonare a normelor juridice în jurul unei idei călăuzitoare.” La același compartiment urmează **Eufemia VIERIU, doctor în drept, lector universitar, Universitatea Petro-Gaze din Ploiești, România**, cu articolul „Considerații generale privind sistemul de salarizare,” și savantul ucrainean, **Mihailo ȘUMILO, doctor în drept, colaborator științific superior în secția drept civil, muncă și antreprenariat, Institutul Stat și Drept „V. M. Korșki” al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei**, cu articolul intitulat „Reglementarea juridică a asigurării cu pensii în Ucraina.”

Un alt compartiment important al revistei – „Economie și finanțe publice” – este susținut de articolul „Valorificarea resurselor umane prin prisma stimulării creativității,” semnat fiind de colaboratoarele Catedrei economie și management public a Academiei de Administrare Publică **Tatiana TOFAN, doctor în economie, conferențiar universitar interimar, Svetlana COJOCARU, doctor în economie, conferențiar universitar, șef de catedră, și Veronica BUTNARU, magistru în drept. Svetlana GOROBIEVSCHI, doctor în economie, conferențiar universitar la Universitatea Tehnică a Moldovei**, semnează la această rubrică un studiu pe cât de interesant, pe atât și de necesar celor care se interesează de nivelul de trai al populației republicii – „Evaluarea calității vieții la nivel zonal în Republica Moldova prin metoda sondajului public.” „*Performanțele economice ale S.A. „Cricova” sunt în permanentă creștere*, – scrie autoarea cu referire la indicatorii socioecono-

mici ai S.A. „Cricova.” – *Cifra de afaceri a crescut între anii 2007-2011 de 1,5 ori; productivitatea muncii – de 1,47 ori; salariul mediu lunar – de 1,43 ori; exporturile – de 1,24 ori.*”

Prezintă interes materialele inserate la rubrica „Relații internaționale și integrare europeană,” avându-i în calitate de autori pe **Stela SPÂNU, doctor în filologie, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică** (articolul „Integrarea imigranților în statele-membre ale UE prin multilingvism”), și pe **Aleksandr BILOUSOV, doctor în științe politice, conferențiar universitar, Catedra drept, Universitatea Politehnică Națională din Odessa (Ucraina)**, cu articolul „Inegalitatea digitală” ca fenomen al secolului al XXI-lea.”

Rubrica „Tribuna tânăru-lui cercetător” este susținută și de această dată de un mare număr de tineri savanți atât de la Academia de Administrare Publică, de la alte instituții de învățământ superior din republică, cât și din țările vecine – România și Ucraina. Considerăm că merită atenția cititorului articolele semnate de **Tamara GHEORGHÎA, doctorandă la Academia de Administrare Publică**, - „Aplicații ale metodologiei de monitorizare și evaluare a implementării cadrului normativ al serviciului public în Republica Moldova,” **Irina SAENKO, competitor la Catedra de științe politice a Universității Pedagogice Naționale Ucraina de Sud „K. D. Ușinski,”** - „Opoziția politică – criteriu al transformărilor democratice în spațiul postsovietic,” **Galina MARDARE, magistru în administrația publică, Departamentul dezvoltare profesională al Academiei de Administrare Publică**, și altele.

Gheorghe BĂJENARU

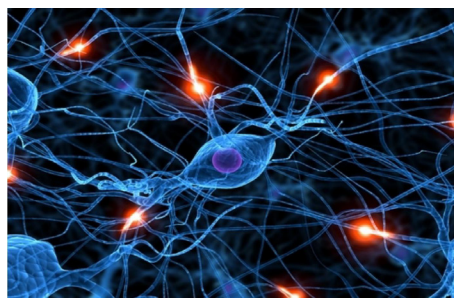
MITURI DIN DOMENIUL ȘTIINȚEI

METEORIȚII SE ÎNCĂLZESC DATORITĂ FRECĂRII CU AERUL, atunci când intră în atmosferă. Acest mit este predat în școli, la lecțiile de geografie, fizică, științe etc. Ei bine, nu se

încălzesc din cauza aceasta, ci se încălzesc datorită unei alte forțe: străbătând atmosfera cu mare viteză, aceștia împing aerul din fața lor, comprimându-l brusc sub o presiune foarte mare. Comprimarea unui gaz însă duce la creșterea temperaturii acestuia. Or, în cazul fenomenului despre care vorbim, avem de-a face cu o compresie foarte violentă, din cauza vitezelor foarte mari (care pot atinge 15 km/secundă) și, respectiv, creșterea temperaturii, de asemenea, este foarte mare. Așadar, compresia este cea care determină creșterea temperaturii aerului din imediata apropiere a meteoritului, iar aerul fierbinte încălzește, la rândul său, bucata de material cosmic care cade din cer.

LA VÂRSTA ADULTĂ, NEURONII NU SE MAI DEZVOLTĂ. Mare parte din dezvoltarea esențială a creierului are loc

în copilărie, e adevărat. Totuși creierul adult nu stă pe loc, nu devine static, pierzându-și plasticitatea care i-a permis să se modeleze în cursul primilor ani de viață. Studiile mai noi au arătat că și la vârsta matură,

neuronii cresc și se transformă, ca răspuns la stimulii oferți de experiențele noi din viață. Cercetările efectuate de către specialiști neurologi de la Massachusetts Institute of Technology, au demonstrat că dendritele (prelungirile arborescente ale neuronilor, prin care aceștia transmit impulsurile nervoase de la o celulă la altă celulă a creierului) își pot modifica dimensiunile.

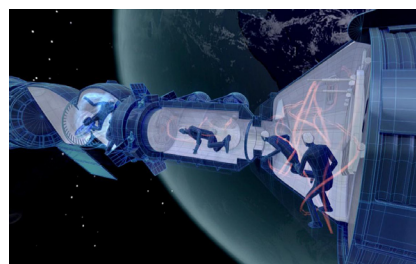
Nu toți neuronii din creierul adult sunt capabili de astfel de performanțe, dar unii sunt în stare de modificări structurale de care nimeni nu-i credea capabili.

OAMENII UTILIZEAZĂ DOAR 10% DIN CREIER. Deși e veche, aceasta afirmație nu este adevărată. Odată cu progresul reprezentat de tehnologia numită imagistică prin rezonanță magnetică, s-a putut demonstra că oamenii își folosesc cortexul cam la întreaga capacitate. În starea de veghe, creierul utilizează substanțe chimice (neurotransmițători) și impulsuri electrice pentru a asigura comunicarea între toate regiunile sale, printr-un flux, practic, continuu de informații. Abia în starea de somn profund, comunicarea între diversele regiuni ale scoarței cerebrale se reduce. De oprit însă creierul nu se oprește niciodată, în cursul vieții; nu are zone inactice care rămân așa cu anii și care să reprezinte 90% din structura lui, așa cum spune mitul. Chiar dacă rând pe rând, diferitele zone mai iau câte o pauză, ca să-și reface rezervele de energie, funcționarea scoarței cerebrale, în ansamblu, este continuă și

extinsă pe toată suprafața ei.

ÎN SPAȚIU NU EXISTĂ GRAVITAȚIE. Aceasta concepție greșită se datorează, peșeme, expresiei „gravitație zero” prin care e descris mediul din interiorul navelor spațiale. E ade-

vărat, gravitația scade proporțional cu pătratul distanței față de Pământ, dar nu devine niciodată nulă. Gravitație există peste tot, chiar și în spațiu. Astronauții par să plutească pentru că, în realitate, ei se află în cădere liberă

continuă spre Pământ, mișcarea „în jos” fiind completată de o mișcare continuă pe orbita terestră, o mișcare laterală, să zicem. Ei cad dar, fiindcă sunt purtați mereu lateral, nu ajung niciodată pe podea.

DISTANȚA PĂMÂNTULUI FAȚA DE SOARE, VARIABILĂ ÎN CURSUL UNUI AN, DETERMINĂ EXISTENȚA ANOTIMPURILOR. Orbita Pământului are forma unei elipse, deci planeta nu se află mereu la distanță egală față de Soare. Și așa s-a ajuns la concluzia că depărtarea la care se află Pământul față de Soare e cea care determină instalarea unui anume anotimp. Pare logic, dar e greșit: atunci când se află la periheliu (cel mai aproape de Soare, în decursul unui an), Pământul este doar cu câteva grade mai cald decât atunci când se află la afeliu (la distanță cea mai mare față de Soare). Însă diferența între iarnă și vară, în ceea ce privește temperaturile, e, de obicei, mai mare de câteva grade. Iar când în emisfera nordică e iarnă, în cea sudică e vară, și atunci, cum explicăm acest fenomen?

Nu distanța față de Soare, ci înclinarea axei Pământului față de planul orbitei determină existența anotimpurilor. Axa de rotație a Pământului (linia imaginară care trece prin Polul Nord și Polul Sud) nu este perpendiculară pe planul orbitei Pământului în jurul Soarelui, ci

e înclinată într-un unghi de circa 23,5°. Când în emisfera nordică e vară, axa Pământului e înclinată către Soare; planeta primește mai multă radiație solară, care încălzește solul și determină creșterea temperaturii. Când în emisfera nordică e iarnă, axa Pământului e înclinată în direcția opusă Soarelui; razele acestuia, căzând oblic pe suprafața Terrei, încălzesc mai puțin suprafața lui, așa că temperaturile scad. Iar când aici, în emisfera nordică, e iarnă, în cea sudică e vară, căci partea de planetă respectivă e îndreptată spre Soare.

MARELE ZID CHINEZESC E SINGURA CONSTRUCȚIE VIZIBILĂ DIN SPAȚIU. Foarte populară legenda – am învățat asta și la geografie, în clasa a cincea – această poveste are diverse variante, care însă au fost puse la îndoială.

Lucrurile nu stau chiar așa cum am învățat. Marele zid chinezesc poate fi văzut de pe o orbită joasă, aflată la o altitudine de până la 215 km deasupra

pra Pământului, de unde pot fi zărite, de asemenea, și alte construcții de mari dimensiuni, precum autostrăzi sau pistele unor aeroporturi mari. Chiar de pe Stația Spațială Internațională (ISS), care orbitează la aproximativ 400 km deasupra planetei, se pot distinge marile aglomerări urbane, care se detașează clar de fundalul reprezentat de terenul din jur. Știm din sursă sigură că și piramidele de la Giza sunt vizibile de pe ISS, cu ajutorul unui binoclu; așa afirma astronautul Ed Lu, care le-a văzut cu ochii săi. În schimb, varianta care zice că Marele Zid Chinezesc ar fi singura construcție terestră care e vizibilă de pe Lună este falsă: oamenii de știință zic că nu, nu e vizibilă de acolo.

(www.descopera.ro)

Mită pentru acte

Ofițerii Centrului Național Anticorupție, în comun cu procurorii Procuraturii generale și reprezentanții Securității Interne din cadrul Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, au descins, la 20 noiembrie curent, la Secția de documentare și evidență a populației Bender, cu sediul la Varnița, și la Oficiul Stării Civile din aceeași localitate.

Este vorba despre un dosar pornit de procurori pe faptul abuzului de serviciu comis de către persoane cu funcții publice ai Secției de documentare și

evidență a populației. Potrivit datelor anchetei, angajații vizați creau intenționat impedimente la perfectarea actelor de identitate moldovenești persoanelor care locuiesc în raioanele din stânga Nistrului.

Aceștia sunt suspecți că îi obligau pe solicitanții de buletine de identitate să prezinte documente neprevăzute de legislație, determinându-i pe ultimii să apeleze la serviciile unor intermediari, care, la rândul lor, încasau sume cuprinse între 500-5000 dolari pentru servicii de consultanță, de urgență a examinării cererilor de perfectare a actelor de identitate, de stabilire a domiciliului, de înregistrare a copilului, divorțului, decesului, la instituțiile competente ale Republicii Moldova.

Fraude informatice

Secția tehnologiei informaționale și investigații ale infracțiunilor în domeniul informaticii

a Procuraturii Generale anunță despre reținerea, în seara zilei de 21 noiembrie, a trei angajați, printre care și vicedirectorul unei companii, furnizoare de servicii Internet, bănuți de fraudă informatică.

Operațiunea de reținere a fost realizată de Procuratura Generală în comun cu Serviciul de Informații și Securitate și Centrul pentru Combaterea Criminalității Informatică al Inspectoratului General de Poliție, fiind depistată în flagrant ridicarea și transportarea în raza municipiu-

lui Chișinău a bunurilor procurate ilegal de către bănuți.

Din datele procurorilor reiese că bunurile au fost procurate fraudulos online de pe un website de comercializare a mijloacelor tehnice, prin utilizarea datelor cardurilor bancare străine (majoritatea eliberate de către băncile comerciale din Statele Unite ale Americii), fără știrea și acordul titularilor acestor carduri. Printre bunurile procurate sunt telefoane mobile, sisteme informatice etc., estimate la peste 200 mii lei. Au fost efectuate percheziții la sediul companiei respective, precum și la domiciliile persoanelor bănuite și ale rudelor acestora.

Reținuții au vârstele cuprinse între 23 și 36 de ani și au fost recunoscute și audiate de procurori în calitate de bănuți, iar vicedirectorul comercial al furnizorului de servicii Internet a fost reținut pe un termen de 72 de ore.

Inspector reținut de CNA

Un inspector inferior de patrulare rutieră din municipiul Bălți a fost reținut de către ofițerii Direcției Nord a Centrului Național Anticorupție.

Polițistul este bănuț de corupere pasivă, exprimată prin extorcare de bani de la un șofer din Bălți.

Potrivit declarantului, omul legii ar fi pretins de la el 200 de euro pentru a nu-l trimite la expertiza medicală pentru verificarea gradului de alcoolemie din sânge.

Denunțatorul a mai spus că inspectorul i-a luat permisul de conducere drept garanție că acesta îi va aduce suma extor-

cată. Operațiunea de reținere a avut loc după transmiterea banilor și restituirea permisului de conducere.

Dacă va fi găsit vinovat, acesta riscă închisoare de până la 10 ani și o amendă în mărime de până la 60 000 de lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de până la 5 ani.

Sirian după mită în Moldova

Un cetățean al Siriei este cercetat penal de ofițerii CNA într-un dosar de trafic de influență.

Potrivit denunțatorului, acesta i-ar fi cerut 8300 de euro pentru a-i soluționa o problemă legată de exmatricularea sa de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie din capitală. Din spusele declarantului, bănuțul (fost student al aceleiași instituții), susținea că are influență asupra unor persoane din administrația universității și că le poate determina să soluționeze pozitiv problema exmatriculării. Operațiunea a avut loc

la începutul lunii noiembrie, bănuțul fiind prins după primirea unei tranșe de 1200 de euro. Pe acest caz a fost deschis un dosar

penal pentru trafic de influență.

În prezent, ofițerii de urmărire penală și procurorii anticorupție lucrează asupra cazului, urmând să decidă despre reținerea sau cercetarea în stare de libertate a bănuțului.

Nereguli la frontieră

În perioada 18-24 noiembrie, polițiștii de frontieră au depistat și reținut 81 de persoane care au încălcat legislația frontaliară și migrațională a Republicii Moldova, notează UNIMEDIA.

- 2 persoane pentru tentativă de trecere ilegală a frontierei;
- 22 cetățeni străini pentru încălcarea regulilor de ședere pe teritoriul Republicii Moldova;
- 17 persoane pentru încălcarea regimului zonei de frontieră;
- 4 persoane pentru prezen-

țarea documentelor false;

- 1 caz de trecere ilegală peste frontiera de stat a bunurilor materiale (516 pachete de țigări);

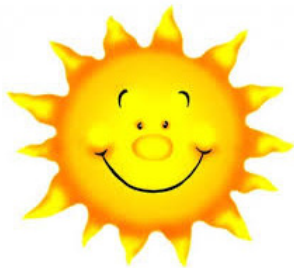
- 35 de persoane, reținute conform consemnelor.

Totodată, nu a fost autorizată trecerea frontierei de stat pentru 72 de persoane, dintre care 40 la ieșire din țară, precum și pentru 14 mijloace de transport, din cauza actelor perfectate incorect/incomplet.

Alte vremuri, alte scrieri pe pereți...

Mihai GHEORGHE

Se scria și pe timpul sovietic pe pereți sau pe garduri. Dar mai mult în limba de

comunicare între națiuni. Cuvântul preferat era unul din trei litere. Se scria și românește, dar mai puțin. Un cuvânt din patru litere, uneori – și din cinci.

Inscripțiile acestea produceau, firește, dezgust, și te indispuneau, desigur. Dar acesta era nivelul și spiritul societății respective, aceasta era civilizația timpului. Ea ne-a crescut, ea ne-a format, ea ne-a lansat.

Acum, de câteva zile, intrând dimineața în ascensorul blocului nostru locativ din strada Calea Ieșilor, 61/6, văd afișată câte o filă de hârtie albă, pe care în prima zi era aplicată fața șarjată (luată din

internet, desigur!) a unui personaj care râdea cu o gură cât o șură. Mai jos era scris: „Zâmbiți, vă rog!”

Am zâmbit, am ieșit apoi din ascensor și am plecat cu o dispoziție ceva mai bună, ca de obicei, la serviciu.

A doua zi dimineața, văd în ascensor un alt desen și o altă inscripție sub el: un soare mare și cald, sub care scria: „Să vă fie sufletul ca un soare”.

Deși venise, în sfârșit, frigul și pe la noi, ziua s-a dovedit a fi destul de caldă în toate privințele.

Ce desen și ce inscripție voi mai putea vedea și voi citi mâine sau poimâine în ascensor? Nu știu, dar, la sigur, îmi vor ridica dispoziția și starea de spirit.

S-au schimbat vremurile, se scriu alte cuvinte pe pereți, pe garduri și, chiar, în ascensor. Cuvinte mai noi, mai frumoase, mai inteligente, mai deștepte. Civilizația noastră progresează. Cui să-i fi venit ideea? Unui om sau unui puști cult, desigur, și educat.

- Nu e rău. E bine, - mi-am zis.

TRECEA FANFARA MILITARĂ

Versuri: Mircea Block

Muzică: **Temistocle Popa**

Eram copil în primii ani de școală,

Dar mi-a rămas în minte ntipărit

Un obicei din urbea mea natală
De toată lumea foarte îndrăgit...

Pe înserat, în zi de sărbătoare,
Ne adunam, copii de vârsta mea,

Și ne duceam cu toți în strada mare

Să fim aproape, să putem vedea...

Refren

Trecea fanfara militară,

În frunte cu-n tambur major,
Tras prin inel, cu mustăcioară
Și buzdugan strălucitor...

Ici, colo, câte-o domnișoară

Privea cu-n zâmbet visător,

Trecând fanfara militară

În frunte cu-n tambur major...

Când am pornit pe drumurile vieții,

Orașul meu cu parcuri și castani,

Orașul meu din vremea tinereții,

Nu l-am văzut atâția ani și ani...

Dar peste tot în drumurile mele,

Când o trompetă auzeam sunând,

Îmi aminteam de serile cu stele,

De strada mare, și atunci, în gând...

Refren

Și nu demult, după atâta vreme,
Mi-am revăzut orașul meu natal;

Deși schimbat în armonii moderne,

Tot mai păstrează-un iz patriarhal...

Și, într-o zi, în zi de sărbătoare,

Privind pe boltă stelele cum ard,

Am tresărit; și plin de încântare,

Am alergat spre noul bulevard...

Coda

În pragul unei nopți de vară,

Sub strălucirea stelelor,

Trecând fanfara militară

Cu tot alaiul ei sonor...

Rectoratul, comitetul sindical, corpul profesoral-didactic și angajații Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova exprimă sincere regrete și sentimente de profundă compasiune familiei, rudelor și prietenilor în legătură cu decesul prematur al lui

Valeriu VÂNTU,

fost specialist principal în Direcția organizarea instruirii a Academiei.

Dumnezeu să-l odihnească în pace cu dreptii.

Abonarea 2014

Continuă abonarea pentru anul 2014 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Vitalie NICA - redactor, designer

Sergiu PÎSLARU - redactor, designer

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.

Dat la tipar 29.XI.2013

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova